

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ALYTAUS LOPŠELYJE-DARŽELYJE „ŠALTINĖLIS“ TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alytaus lopšelio-darželio „Šaltinėlis“ (toliau – lopšelis-darželis) smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo lopšelyje-darželyje tvarka (toliau – tvarka) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.

2. Ši tvarka nustato lopšelio-darželio direktoriaus, pedagogų, kitų darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, vaikų, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką lopšelyje-darželyje.

3. Direktorius, darbuotojai, vaikai, jų tėvai vykdydami smurto ir patyčių prevenciją lopšelyje-darželyje vadovaujasi LR Švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu, LR Vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234), lopšelio-darželio nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, vaiko priėmimo sutartimi, pedagogų pareigybės aprašymu, lopšelio-darželio Etikos normomis, lopšelio-darželio direktoriaus įsakymais, šia tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

4. Tvarkos tikslas – siekiant ugdyti pozityvų elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, lopšelio-darželio, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

5. Tvarka remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. darbuotojai veiksmy imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas lopšelio-darželio bendruomenės narys geba tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.

6. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. **Smurto ar patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.3. **Smurto ar patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.4. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, ikimokyklinio ugdymo grupių auklėtojai, priešmokyklinio ugdymo pedagogai, o ją vykdančią dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

8. Lopšelio-darželio direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirtas vaiko gerovės komisijos pirmininkas, kuris kasmet:

9.1. atlieka lopšelio-darželio fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.2. remdamasis pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.4. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje;

9.5. atlieka kitus lopšelio-darželio patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos pirmininką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.3. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja grupių pedagogus apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

13. Ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo pedagogas įtariamus ir/ar įvykus patyčioms, smurtui:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;

13.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas), ją perduoda vaiko gerovės komisijos pirmininkui;

13.3. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su vaiko gerovės komisijos pirmininku ir informuoja apie pokyčius.

14. Gavus informaciją apie patyčias/smurta vaiko gerovės komisijos pirmininkas:

14.1. užpildytą formą registruoja patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas vaiko gerovės pirmininko kabinete);

14.2. imasi spręsti smurto ar patyčių situaciją;

14.3. nedelsiant praneša lopšelio-darželio direktoriui, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo.

15. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja lopšelio-darželio direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Lopšelio-darželio darbuotojai ir pedagogai su šia Tvarka supažindinami pasirašytinai.

17. Tvarka skelbiama lopšelio-darželio interneto svetainėje.

ALYTAUS LOPŠELIS-DARŽELIS „ŠALTINĖLIS“

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios (vieta):	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pažymėkite ir pabraukite reikalingus žodžius):	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ _____ _____	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė/pareigos:	
Bendruomenės nario, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, grupė/pareigos:	
Bendruomenės nario/ių, <u>stebėjusio/ių patyčias</u> vardas, pavardė, grupė/pareigos:	

Išsamesnė informacija apie įvykį, trumpas faktais pagrįstas įvykio aprašymas:

--

(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

(Parašas)

ALYTAUS LOPŠELIS-DARŽELIS „ŠALTINĖLIS“

PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Žymėjimų reikšmės:

Ž – žodinės

F – fizinės

S – socialinės

E – elektroninės

Kt – kiti pastebėjimai

V – vaikas

S – suaugęs bendruomenės narys

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos/grupė	Smurto ir patyčių pobūdis: Ž, F, S, E, Kt	Smurtą patyręs asmuo (V, S)	Smurtavęs asmuo (V, S)	Pastabos